

Premišluj ta teden.
globokost in resničnost sle-
dečih rekov, citatov in gesel:
„Kdor zaničuje se sam, podlaga
je tujčevi peti.“
„Sloga jači, nesloga tlači.“
„Odprti srce, odprti roke, otiraj
bratovske solze!“
„Mi vse zlato, kar se sveti!“
„Svoji k svojim!“
„Kmet je stebler države.“
„Vera v Boga in narodna sloga!“

Sloga

Letnik I B
Štev. 3

Uredništvo in upravnništvo Ptui, Panonska ulica 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Letna predplačnina znaša Din 28.—. Ček. račun 16.089

PTUJ, 23. januarja 1932

Cena oglasom: Po ceniku odn. po dogovoru.
Cena malim oglasom: Vsaka beseda Din 1.— in —50.
Večkratne objave po dogovoru.

R. B.

Možgani Evrope v razkroju?

Medtem, ko smo dosedaj razpravljali o gospodarskih težavah pri nas v ožji domovini iz najrazličnejših vidikov, upoštevajoč tegobe kmeta, ki je krušni oče oz. hranilec države, upoštevajoč bedo delavca, ki je kmetu in obrtniku desna roka, bi pač bili silno enostranski, ako se ne bi razgledali malo po širnem svetu, kako je drugod.

Poglejmo najprej Avstrijo!

Avstrija, po zaslugi svojih zavoditeljev iz mračne dobe velmožnih Habsburžanov, skršena na ozemlje, ob katero butajo politični valovi štirih držav, preživlja krizo, kakor druge državne enote v Evropi po pravilu „vsak sam ve, kje ga čevlji žuli.“ Avstrijci, kolikor jih je merodajnih državljanov („pristnih“) so sila operetno razpoloženi, kar nam priča nedavni puč, podoben razboritemu nastopu slovenskih fantov dveh sosednjih vasi, kadar se dodobra nalokajo „slovite“ šmarnice in potem ne vedo, kaj delajo... Priprosta prisposodba, a točna zares, oz. nazorna za človeka, ki nima prilike, se baviti z veliko politiko širom sveta. — Neki prijatelj pisca teh vrstic, Avstrijec, navdušen politični delavec, ki je bil lansko leto na shodih, kjer so „pobijali“ krizo, tepen ravno 36 krat (t.j. 3krat na mesec) in to prav pošteno, pravi: „Nobel geht die Welt zu grund!“ Pod „Welt“ (svet) si misli šveda — Avstrijo, obljubljeno deželo tistih slepcev, ki ne vedo, da je tam recept za rešitev krize sledeči:

1. Ker nimamo narodnostnih sovražnikov (Korošci smo že pohrustali), se bismo med seboj!
2. To se mora izvajati vsako nedeljo in praznik!
3. Stisnimo trebušne jermene, pa bo šlo...
4. Izženimo vse tujce, ki nam odjedajo domači kruh! —
5. Svojih dolgov kratkoma ne plačamo — nikomur!
6. Tihotapstvo se sploh ne sme kaznovati, ponarejevalci denarja so narodni junaki, takisto vsi, ki se puntajo...

In res ne čutijo preveč — krize, ker imajo povsem druge probleme. — Takšen je približno recept rešitve iz avstrijske krize, ki nam je razumljiva, če pomislimo, da ljudje v danem momentu v času najhujše napetosti postanejo ne-je našilni, ampak celo krvoločni, kakor v žalostnih časih Kajrove drame, ko je brat bratu segel po življenju. — Po mojem skromnem mnenju je prav smešno kriviti takozvano „svetovno krizo“ vsega zla. Ta „svetovna kriza“ je za pametnega človeka puhla fraza, ogaben izrodek možganov špekulantov, krilavca vseh gospodarskih lenuhov cele Evrope; kajti le vodilni

Znamenitosti doma in po svetu.

Seja mestnega sveta.

PTUJ, 22. I. — Sinoči se je vršila v mestni posvetovalnici seja občinskega odbora, na kateri se je rešilo mnogo perečih vprašanj. Mimo običaja, ki je vpe-ljan v vseh večjih mestih kjer izhajajo časopisi niso bili zastopniki tiska o isti obveščeni. Sele naknadno smo za isto tudi mi izvedeli. Ker smo si zadnjič dovolili odkrito besedo radi najemnin v občinskih hišah, se je v tajni seji razvila o teh „napadih“ prav živahna debata, katero pa mi zaključujemo javno z izjavo: Marsikaj gnilega smo iz obzirnosti zamolčali, dobre sklepe pa pohvalili. Ker je časopis javna tribuna, je pač jasno, da morajo merodajni prizadehi činitelji javno glasilo obveščati o svojih ukrepih, da ne bo neljube kritike od „nepoučene strani.“

Vidno naraščanje cen živini.

Iz poročila zadnjega živinskega sejma posnemamo, da je bilo vsega pri-gnanih na trg 345 komadov živine 152 krav, 45 telic, 81 volov in juncev, 16 bi-

gospodarstveniki posameznih držav so neposredni krivci sedanje krize, kakor pravi slavn publicist Jules Sauerwein, ki je prišel zopet v našo prestolico kot vedno nam mili gost.

In prav ima globokovidni pisatelj, ki je bil dosedaj gost mladane vseh vodilnih osebnosti in vladarjev sveta; kajti menda veste, da se na svetu ne samo dovolj, ampak še „preveč“ producira za življenske potrebščine. Dokaz: Slike in poročila iz Amerike, kjer so prevelike množine bombaža, sladkorja, kave in raznih žitaric uničili samo zato, da karteli (ta hudičeva iznajdba) dobijo s „stabilizacijo“ cen večji dobiček. Tem napuhnjencem, ki kopčijo milijarde, iz-žetih iz ljudskih žuljev ni mar za svetovno krizo, ki so jo sami zakrivali. — Ni pa nam treba hoditi po vzglede v Ameriko, ker imamo istih doma do-voľ. Naša, na vseh mogočih dobrinah bogata kraljevina tuguje radi istega zla. Ali nimamo živinoreje, radi katere nas zavidajo vsi sosede? Imamo jo, ali vnovčiti je ne znamo! Imamo domorodna podjetja, osnovana z velikiimi žrtvami, varčevanjem, s skrbjo in borbami; podjetja, ki lahko tekmujejo z inozemstvom in vendar — se naj-dejo slepci, ki dajejo tujini prednost. Drastične slučaje bomo navedli v po-sebnem članku kot odmev na naša iz-vajanja v zadnji številki. — Famozi „žitni monopol“, o katerem svojčas nismo smeli pisati, se je pokazal kot silno ponesrečena poteza. Vsi narod-

kov in 48 konjev. Prodalo se je vsega 151 komadov po cen: krave Din 1.25 do 4., telice Din 3., do 5., voli 2.75 do 6.,dinarjev, biki Din 2.50 do 4.50 za kg žive teže. Konji so se držali v ceni od Din 500 do 2.500 dinarjev. Od 134 prignanih svinj je bilo prodanih 67 komadov po lepi ceni: mastne po Din 7 do 8., polmastne 5.50 do 6.50.,dinar-jev. — Kmetje, ki so predčasno in zasil-no iz obupa klaliali pa radi potrebe prodajali svojo živino, so v veliki ne-priliki, ker cene živini hvalabogu vid-no rastejo. Potreben nakup manjkajoče živine bo spomladi pokazal velike te-žave.

500 deklet je prodal!

V Bukarešti so aretirali nekega do-mačina, ki se je izdajal za Egipčana, ko je ravno hotel zopet dve dekleti od-peljati. Dognali so, da je zadnja leta prodal nič manj ko 500 deklet v razne orodele v Egiptu in bližnjem vzhodu.

ni poslanci so zadevo vzeli v roke in je po zadnjih poročilih upati, da bo akci-ja za zakonito ukinitve žitnega mono-pola vspela na celi črti. V državi, ka-kor je naša ne bi bilo treba govoriti o brezposelnosti, o gladujočih in naravno tudi ne o — pomožnih akcijah, ako bi bilo manj sebičnosti in napuha, več za-upanja, več ljubezni, več vzajemnosti ter manj — govoričenja. Kaj nam po-magajo superlativi tujih fraz o krizi, ko mirno lomimo svoje hrbtenice pred vel-možnimi, od krivic in ljudskih žuljev napihnjnimi trebuh voditeljev — kar-telov. Ker le-teh ubiti ne moremo, ni-ti zmanjšati njih vpliva, storimo isto!

„Več vzajemnosti!“ sem že večkrat zaklical. Kaj je to „vzajemnost“? To je tisto lepilo, ki veže kartele, o katerih je zadnjič naš prijatelj Konrad Znunderl, sam proizvednik kmečkih produktov, v borbi za obstanek izkušeni vrtnar, last-nik revnega, s trudom pridobljenega domeka prav lepo in nazorno povedal v uvodniku. — Da, več duha vzajem-nosti, medsebojnega zaupanja je treba in širokogrudnosti ter stanovske zavesti! Kmet, ti hraniš mesto, zato se tudi ti „karteliraj“ v zadržgah in justificiraj (gospodarsko namreč) vse mešetarje, ve-rižnike in prekupce s tvojim trudnim življenjem, prekupce s pridelki tvojih žuljev, skrbi in brig za številno družino!

„Karteliraj“ se kmet tudi v pogledu duševnega življenja s tem, da verjameš samo onim, ki zadenejo bolečo struno tvoje duše, a krive preroke naženi čez

drn in strn. — Karteli so moč in kdor je gospodarsko močen, lahko — zapo-veduje. —

Cene živini rastejo! — Iz obupa prodajati pod ceno je gospodarski sa-momor! Sejmska poročila zadnjih dni izkazujejo viden porast cen. Imejte po-trpljenje in počakajte ter mislite, kaj bo, če po zimi izgine zadnji rep iz hleva!

Tako je torej pri nas. Seveda, bi o tem vprašanju mogli napisati knjigo, a se bomo omejili le na najbolj pereče za-zadeve na uvodnem mestu lista. —

Vzemimo sosedno Romunijo! Tam je tako izobilje karteliranega žita, da žetev deloma propada in vendar je ta država tudi udarjena z legijami brezposelnih, gladujočih in zmrzujočih. —

Nekateri modrujejo, da je ta kriza finančijne prirode in ima svojo pod-lago v pomanjkanju mednarodnih pla-čilnih sredstev, a to je samo čisto kre-ditno vprašanje, ne pa vzrok krize.

Ljudje si premalo zaupajo, a tudi zaupanja vase ne razumejo vzbuditi. Pa ta pojav se ne opazuje samo v go-tovih narodnih enotah, ampak — med državnimi enotami!

Poglejmo Francijo! Ljudje ne zaupajo svojih prihrankov domačim podjetjem ter zbirajo raje zlate zaklade, ki jim ne donajajo nobene koristi, pač pa služijo drugim interesom.

Pod vtisom splošnega nezaupanja se je v Nemčiji in Franciji razvilo so-vraštvo in s'rah pred pravo duševnostjo. To pa so znaki duševne bolehnosti cele Evrope: Hitler, reparacije, bankroti fa-šizem, habsburške operetne avanture, grmenje na Vshodu, brezplodne kon-ference, rusko tipanje po evropskem kaosu (zmešnjavi) in pri nas premalo ju-goslovanskega ponosa in žilavosti iz dedščine — Kraljeviča Marka in Črne-ga Jurija!

♦♦♦♦

Zlo kartelov.

Ugledni svetovni listi, tudi nekateri domači vodilni dnevniki so med vse-spolšno debato zadeli povsem pravi vzrok takozvane „svetovne krize“. To so karteli, o katerih smo že v zadnji šte-vilki govorili, omenjajoč pivovarniški kartel, ki je spravil v Sloveniji vse hme-ljarje na kant. Danes prinašamo dva ti-pična slučaja, posneta iz tujega časopis-ja. Oba govorita več, kakor dolgovezni članki in mukotrpa modrovanja.

Cujte! —

Na sramotni oder izkoriščevalcev celokupnega človeštva spadajo karteli, oz. njih vodje. Presodite sami! —

Dunajski kemik-dr. Ringer je izumil šibico katere se da okoli 600krat vžga-ti, prej ko postane neporabna. To od-govarja ravno 10 škatlicam naših obi-čajnih šibic. Ko je pa hotel dati ta izum patentirati, je nastopil kartel za izdelo-vanje šibic, kateri uživa od vsake ne-znatne šibice svoj dobiček, proti temu; s pomočjo denarja je dognal tajnosti iz-najdbe pri patentnem uradu in je one-